

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ :

1) Να μεταφέρετε τα ρήματα στον τύπο της οριστικής που ζητείται στην παρένθεση (στη φωνή που βρίσκονται):

- ἐπείθετο _____ (ενεστ., β' πρόσ. πληθ.)
ῥυθμίζειν _____ (αοριστ., α' πρόσ. πληθ.)
βάλλει _____ (παρ.ατ., γ' πρόσ. πληθ.)
ἔσται _____ (παρ.ατ., β' πρόσ. ενικού)

2) Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του ενεστώτα και του αορίστου οριστικής των ρημάτων που δίνονται στην παρένθεση στην ίδια φωνή:

- α. Οἱ φιλόσοφοι τοὺς νέους _____ / _____ (παιδεύω).
β. Οἱ Λακεδαιμόνιοι _____ / _____ (παρατάσσομαι) ἐπὶ τῷ πεδίῳ.
γ. Οἱ πολέμιοι _____ / _____ (λύω) τὰς σπονδάς.
δ. Ὑμεῖς τοὺς θεοὺς _____ / _____ (θεραπεύω).
ε. Ὑμεῖς τὰς τῶν οἰωνῶν πτήσεις _____ / _____ (ἐρμηνεύω).
στ. Ὑμεῖς _____ / _____ (πορεύομαι) ,ὅπου τὸ στράτευμα μέλλει σῖτον ἔξειν.

3) Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του μέλλοντα και του παρακειμένου οριστικής των ρημάτων που δίνονται στην παρένθεση στη φωνή που βρίσκονται αυτά:

- α. Οἱ Ἕλληνες τοῖς οἰωνοσκόποις _____ / _____ (πιστεύω).
β. Οἱ ἱππεῖς τοὺς πολεμίους _____ / _____ (διώκω).
γ. Οἱ σύμμαχοι τοὺς τοξότας _____ / _____ (τάττω).
δ. Οἱ στρατηγοὶ τοὺς νέους _____ / _____ (κελεύω).
ε. Λακεδαιμόνιος _____ / _____ (βουλεύομαι) περὶ τῶν αἰχμαλώτων.
στ. Ὑμεῖς _____ / _____ (παύομαι) τοῦ περιτειχισμοῦ (= την προσπάθεια να χτίσουμε τείχος).

4) Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος:

- α. Ἡ μὲν φύσις, ἂν _____ (εἰμί, υποτ. ενεστ.) πονηρά, φαῦλα βούλεται.
β. Ἐὰν σὺ _____ (ἀριστεύω, υποτ. αορ.), ὑπισχνουμέναι σοι δέκα τάλαντα.
γ. Ἐὰν ὑμεῖς ταῦτα _____ (πράττω, υποτ. παρακ.), εὐθὺς ὑμῖν στρατιώτας πέμψομεν.
δ. _____ (παιδεύω, α' πληθ. υποτ. αορ.) τὸν ἀπαίδευτον.
ε. Ὅταν σὺ τῶν ἀλόγων θηριωδέστερος _____ (εἰμί, υποτ. ενεστ.) τότε φίλων ἔρρημος γίγνη.

5) Να τοποθετήσετε τα ρήματα στο κατάλληλο πρόσωπο της υποτακτικής του χρόνου που ζητείται:

- α. Ἐὰν ἡμεῖς _____ (φονεύω, αόρ.) αὐτόν, ἄδικοι ἐσόμεθα.
β. Ἐὰν ὑμεῖς _____ (λύω, αόρ.) τὰς σπονδάς, ἐπίορκοι ἔσεσθε.
γ. Ἐὰν τις εἰς τὸ κάτοπτρον _____ (ἀποβλέπω, ενεστ.), πάσας τὰς πόλεις ὀρᾷ.

6) Να εντοπίσετε τις μετοχές στις παρακάτω προτάσεις και να τις αναγνωρίσετε γραμματικά (χρόνος, γένος, αριθμός, πτώση)

- α. Ταῦτα πράξας ἐκείνους εὐδαίμονας ποιήσεις.
β. Ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα πρὸς ἀρετὴν μακρά ἐστι.
γ. Χαίρουσι περὶ τῶν ἄλλων κακῶς λέγοντες.
δ. Τριήρεις ἐξέπεμπον ὡς γῆς καὶ θαλάττης ἄρξοντες.

7) Να εντοπίσετε τα απαρέμφατα στις παρακάτω προτάσεις και να αναγνωρίσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται:

- α. Κίμων ἠνάγκασε τὸν βασιλέα συνάψαι μάχην.
β. Οὗτος νομίζει δίκαια πράττειν.
γ. Σωκράτης βούλεται (= θέλει) διδάσκειν τοὺς συνόντας (= στους μαθητές του) τὴν ἀρετὴν.

8) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις:

- α. Πλησίον τῆς _____ (πόλις) ἱερὸν ἦν.
β. Οἱ _____ (Ἕλλην) ἐμάχοντο γενναίως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς _____ (πατρίς).
γ. Οἱ _____ (Λάκων) ἀπέπεμψαν τὸν _____ (ἡγεμόν) .
δ. Ἀλκιβιάδης _____ (ὁ κῆρυξ, αιτιατική) ἔπεμψεν ἐροῦντα (= για να πει) ταῦτα τοῖς συμμάχοις.

9) α) Να γράψετε τη γενική ενικού των παρακάτω ουσιαστικών λαμβάνοντας υπόψη τη μορφή τους στη ν.ε.: *σιαγών, παντοκράτωρ, χειμών, Ἀπόλλων, λιμήν, ξενών, παρθενών, κηδεμών* .

β) Να γράψετε την αιτιατική πληθυντικού των ουσιαστικών: *μήτηρ, ἦθος, γονεύς, πᾶγμα, γένος, πατήρ, ἔθνος, σωτήρ, θυγάτηρ, ἱερεὺς* .

10) Να μεταφέρετε τις φράσεις στην πτώση που ζητείται στην παρένθεση:

- βαθὺ πέλαγος* _____ (γενική ενικού)
βαρὺ πένθος _____ (δοτική ενικού)
θρασύς ἀνὴρ _____ (ονομαστική πληθυντικού)
βραδεῖα ὁδός _____ (δοτική πληθυντικού)
ὀζύς θυμός _____ (αιτιατική πληθυντικού)

11) Να συμπληρώσετε τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου που δίνεται στην παρένθεση:

(εὐγενής)	_____ γείτονα	(ἐπιμελής)	_____ νεανίαις
(ἀγνώμων)	_____ νέε	(ψευδής)	_____ μῦθοι
(ἀτυχής)	_____ ἄνθρωπε	(ἄφρων)	_____ ἡγεμόνων

12) Να κλιθούν οι παρακάτω φράσεις στον αριθμό που βρίσκονται:

οὗτοι οἱ τάπητες, τὶς σύμμαχος, τινὶ πόλει, τίνες ναοί, τινὰς ἐλπίδας, χωρία τινά.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ:

1) Να συντάξετε τις παρακάτω προτάσεις, αφού θυμηθείτε και τη σύνταξη του απαρεμφάτου (ειδικό – τελικό, ταυτοπροσωπία - ετεροπροσωπία):

- α) Βούλομαι πάλιν τοὺς θεοὺς **παρακαλέσαι**.
β) Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν τῶν Ἑλλήνων **εἶναι** βασιλέα.
γ) Ἀρίστανδρος δὲ **θαρρεῖν** ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον.
δ) Αἰγινῆται ἔλεγον **οὐκ εἶναι** αὐτόνομοι.
ε) Ἀκούω Λακεδαιμονίους **ἀναχωρεῖν** ἐπ' οἴκου πάλιν.
στ) Σφόδρα βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους **εἶναι**.

2) Να βρείτε το ρήμα, το υποκείμενό του, το αντικείμενό του ή το κατηγορούμενο στις παρακάτω περιόδους:

- α) Ἀγαπητοί, μὴ γινώμεθα τῶν ἀλόγων θηριωδέστεροι.
β) Ὁ γὰρ θάνατος τῆς μὲν ἀπολαύσεως ἀπάγει.
γ) Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν.
δ) Αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο.
ε) Ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελὲς γίνεται διήγημα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ-ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΕΣ:

1) Να κατατάξετε τις παρακάτω λέξεις σε απλές και σύνθετες:

ἐκπέμπει, ἡγεμόνας, πολεμίων, εὐνοίας, πραγματείαν, ἐβουλεύετο (κείμ. 2)

φιλόφιλον, ἀναλαμβάνη, ψέγειν, καταλειπόμενον, ἀνωφελές, φιλόπατριν (κειμ. 3)

ἄτοπον, χρήμασιν, συγγνώμης (κειμ. 5)

2) Χρησιμοποιώντας τα συνθετικά που σας δίνονται να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις της αρχαίας ελληνικής:

ἄ- + κακός,

ἄ-(ἀν-) + ἴσος,

παρά + λόγος,

ἐν + δόξα (επίθ.),

ἀνά + ἄγω,

εἰς + βάλλω,

δυσ- + πιστός,

ἡμι- + θεός.

3) Να σχηματίσετε σύνθετα αρσενικά ουσιαστικά και επίθετα της ν.ε. χρησιμοποιώντας τα συνθετικά που δίνονται:

λόγος+γράφω =

σῶμα + φύλαξ=

νίκη+φέρω=

ὕλη + τέμνω=

κόσμος+κρατῶ=

4) Με τα συνθετικά μέρη που δίνονται να σχηματίσετε τις σύνθετες λέξεις της ν.ε. που ζητούνται στην παρένθεση:

Μέγας (γενική μεγάλου) + πρέπω = _____ (επίθετο)

λευκή + θεά = _____ (κύριο όνομα)

πικρός + χολή = _____ (επίθετο)

βαρύς + τόνος = _____ (επίθετο)

εὐθύς + γραμμή = _____ (επίθετο)

5) Να σχηματίσετε σύνθετα επίθετα της α.ε. με τα συνθετικά που δίνονται:

ρίπτω (θ. μέλλ. ῥιψ-) + ἄσπης _____

δοκέω, -ῶ (θ. μέλλ. δοκησ-) + σοφός _____

πείθω + ἡνία _____

ἔχω + μῦθος _____

φεύγω (θ. αορ. φυγ-) + πόνος _____

κρύπτω (θ. αορ. κρυψ-) + νοῦς _____

6) Να χωρίσετε τις παρακάτω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους και να δηλώσετε τι μέρος του λόγου είναι το πρώτο συνθετικό τους:

πειθαρχία=

+

αξιόπιστος=

+

απείθαρχος,

εύπιστος,

+

απείθεια (=ανυπακοή)=

+

μεταπείθω,

+

ευσεβής,

+

προσέχω,

+

ἡμίθεος

+

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1) Να αντιστοιχίσετε τα επίθετα της Α΄ στήλης με τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού στη Β΄ στήλη:

A	B
α. ψευδεῖς	1. γέρον
β. εὐγενές	2. μῦθοι
γ. σώφρονας	3. λόγοις
δ. ἀληθέσι	4. στρατηγούς
ε. σώφροσι	5. ἀνδρός
στ. εὐσεβοῦς	6. νεανίαις

2) Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος στην παρένθεση:

α. Ὁ πατήρ ἡμῖν πράττειν τὰ δέοντα (=αυτά που πρέπει).....
(συμβουλεύω, οριστική αορίστου)

β. Τὰ δῶρα ταῦτα πολυτελῆ (εἰμί, οριστική ενεστώτα)

γ. Σωκράτης διαίτη τὴν ψυχὴν (παιδεύω, οριστική παρατατικού)

δ. Κῦρος.....τοὺς στρατιώτας τὴν ἑαυτοῦ λύπην. (ἀποκρύπτω, οριστική υπερσυντέλικου)

ε. Μένων ὁ Θετταλὸς φίλοςεἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις. (= με τους πάρα πολύ ισχυρούς).(βούλομαι, οριστική παρατατικού)

στ. Φανερόςτοῖς νόμοις ὑπηρετῶν. (εἰμί, οριστική παρατατικού, γ' ενικό)

ζ. Ὡ ἄνδρες, τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν (γυμνάζω, προστακτική αορίστου, β' πληθυντικό)

η. Τὰ κάλλιστα καὶ πολυτελέστατα τῶν Μακεδονικῶν ὄπλων ἀμάξαις.(πέμπομαι, οριστική παρατατικού, γ' πληθυντικό)

θ. Τὰ γραπτά κείμενα..... (ἐρμηνεύομαι, οριστική αορίστου, γ' πληθυντικό)

ι. τῷ Ἡρακλεῖ. (ἀγωνίζομαι, οριστική αορίστου, γ' ενικό.)

κ. Φιλοκλῆςστρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων. (εἰμί, οριστική μέλλοντα, γ' ενικό)

λ. Οἱ ἐν Μαραθῶνι πεσόντες ἐν Μαραθῶνι καὶ (θάπτομαι, οριστική παρατατικού, γ' πληθυντικό)

3) Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος της παρένθεσης :

α. Ἡ μὲν φύσις, ἂν (εἰμί, υποτ. ενεστ., γ' ενικό) πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται.

β. Ἐὰν (ἀριστεύω, υποτ. αορ., γ' ενικό), ὑπισχνοῦμαι τούτῳ δέκα τάλαντα.

γ. (παιδεύω, β' πληθ. υποτ. αορ.) τὸν ἀπαίδευτον.

δ. Ὅταν σὺ τῶν ἀλόγων θηριωδέστερος (εἰμί, υποτ. ενεστ., β' ενικό), τότε φίλων ἔρημος γίγνη.

ε. Ἐὰν ὑμεῖς ταῦτα (πράττω, υποτ. αορ., β' πληθ.), εὐθὺς ὑμῖν στρατιώτας πέμψομεν.

5) Να γράψετε τους τύπους προστακτικής ενεστώτα και αορίστου που ζητούνται:

οὔτοι (παρασκευάζω) _____

σύ (θεραπεύω) _____

οὔτος (γράφω) _____

ὕμεῖς (κρύπτω) _____

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

1) Να υπογραμμίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου στις παρακάτω προτάσεις και να σημειώσετε αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία :

- α) Οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι.
- β) Δυνάμεθα ἀπέχεσθαι τῶν κοινῶν.
- γ) Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα.
- δ) Βούλομαι πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι.
- ε) Οὐκ ἐτόλμησε ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι.
- στ) Ἀρίστανδρος δὲ θαρρεῖν ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον.
- ζ) Πολεμάρχῳ δὲ παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα πίνειν κώνειον.

2) Να βρείτε το αντικείμενο (άμεσο –έμμεσο) των ρημάτων :

- β) Ἔπεισαν τοὺς Θηβαίους βοηθεῖν.
- γ) Ἡ ἀριθμητικὴ διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶν τὰ τοῦ ἀριθμοῦ.
- δ) Διδάσκει τοὺς νέους τὴν ἀρετὴν.
- ε) Ἐκεῖνος ἔπαυσε τοὺς τυράννους.
- στ) Λακεδαιμόνιοι ἐκώλουν (= παρεμπόδιζαν) τούτους τοῦ ἀγῶνος.
- ζ) Οἱ στρατηγοὶ ἐδίδosan (= ἐδιναν) τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς δούλοις μισθὸν καὶ σῖτον.
- η) Ἀπέκρυπτεν τοὺς στρατιώτας τὴν ἑαυτοῦ λύπην.

3) Να εντοπίσετε τις μετοχές, να προσδιορίσετε το εἶδος τους (επιθετική, κατηγορηματική, επιρρηματική) και τη συντακτική τους θέση (υποκείμενο, αντικείμενο, επιρρηματικός προσδιορισμός):

- α) Τὰ δέοντα εἶχον οἱ στρατιῶται.
- β) Ἀδικοῦσιν οἱ τὰς σπονδὰς λύοντες.
- γ) Τὸ μέλλον ἀφανὲς ἡμῖν ἐστίν.

δ) Οἱ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον βούλονται.

ε) Ἦν οὖν καὶ ἐν ἐκείνοις (εκείνα τα χρόνια)πολλὰ γιγνόμενα.

στ) Φανερός ἦν τοῖς νόμοις λατρεύων

ζ) Ὅρων αὐτοὺς λυπουμενους ὑπεσχόμεν γράψειν τὴν ἐπιστολήν.

η) Πέμπουσιν τοῦτον ἐροῦντα ταῦτα.

θ) Ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς τὴν ἐπιστολήν φέροντες.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

1) Να κατατάξετε τις **σύνθετες λέξεις** που ακολουθούν ανάλογα με την **κατηγορία** στην οποία ανήκει το **α' συνθετικό τους**, δηλαδή,

λέξη κλιτή , ουσιαστικό, επίθετο ή ρήμα	ή	λέξη άκλιτη , επίρρημα, πρόθεση ή αχώριστο μόριο
ὑπέρμετρον=	,	πειθήνιος=
πολυπράγμων(=πολύασχολος)=	,	
μέτοικος=	,	παιδαγωγός=
συλλέγω=	,	πανσίπονος=
ἄοκνος=	,	ἀνδράποδον=
ἄξιόπιστος=	,	φυγόπονος=

2) Να σχηματίσετε **σύνθετες λέξεις** της νέας ελληνικής γλώσσας με τα συνθετικά που σας δίνονται:

σύν + λέγω= ο.....

γυμνάσιον + ἄρχω = ο.....

πείθω + ήνία = ο.....

ἄλλος + γλῶσσα = ο.....

ψυχή + πέμπω = ο.....

ψυχή + φθείρω = ο.....

νόμος+τίθημι = ο.....

μήτηρ+πόλις = η.....

φίλος+τιμή = ο